

A Kúria a dr. Takács János László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kardos Judit Ildikó Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Kardos Judit Ildikó ügyvéd) által képviselt alperes ellen munkabér megfizetése iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságon 6.M.307/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.788/2011/3. számú közbenső ítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2012. június 13. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.788/2011/3. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 6.M.307/2010/8. számú közbenső ítéletét részben megváltoztatja és a felperes teljes keresetét elutasítja.

Az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1980. szeptember 1-től 2009. október 5-ig állt munkaviszonyban az alperessel, illetve jogelődjével kazángépkezelő, majd 2003. november 1-től kazánfűtő munkakörben.

A felperes keresetében 2003. január 1-től kezdődően munkaköre szerinti szakképzettségének megfelelően annak megállapítását kérte, hogy bérkategória-besorolása téves, ezért szakképzettségi szintjének megfelelő átsorolására, valamint keresetvesztesége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként arra hivatkozott, hogy a szakképzettsége a szakmunkás szakképzettséggel egyenértékű, a szakmunka végzéséhez szükséges képesítésnek felel meg.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 6.M.307/2010/8. számú közbenső

ítéletével arra a következtetésre jutott, hogy a felperes 1989-ben tanfolyami képzésben szerzett kisteljesítményű kazánfűtői alapfokú OKJ-s szakképesítése megfelel a 6/1992.(VI.27.) MüM rendelet mellékletének fizikai foglalkozású alkalmazottak E jelű táblázatában meghatározott szakmunkás képzettségnek, erre tekintettel a felperes bérkategória-besorolása 2010. március 13-tól (helyesen 2003. március 13-tól) kezdődően jogsértő volt. Így a személyi alaphér vonatkozásában őt 2003. március 13-tól a kollektív szerződésnek a szakmunkásokra vonatkozó besorolási bérkategóriájába kell átsorolni. Ezt meghaladóan (2003. január 1-től március 13-ig terjedő időszakra) a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét az elévülési időt is figyelembe véve túlnyomó részében megalapozottnak találta és jogi álláspontja szerint a felperes szakképzettsége a szakmunkás szakképzettséggel egyenértékű. A munkaügyi bíróság érdemi döntését abból vezette le, hogy a 12/2004.(II.13.) GKM rendelet értelmében a kisteljesítményű kazánfűtői munkakör műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakör, és az ehhez a munkakörhöz tartozó OKJ-számból (31 5252 02) kitűnően alapfokú szakképesítésnek minősül. A felperes ezért segédmunkásnak, betanított munkásnak nem sorolható be, mert ezekhez a besorolásokhoz szakképzettség nem szükséges, a felperes azonban az általa betöltött munkakört nem láthatta volna el szakmai képesítés hiányában. A GKM rendeletben foglaltakat, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 3. § (1) bekezdését, az Országos Képzési Jegyzékről szóló 37/2003.(XII.27.) OM rendeletet, valamint a 10/1984.(VIII.8.) IPM rendelet 6. számú mellékletének 2.4. pontját „egybevetve, egymással összefüggésben” értelmezve a munkaügyi bíróság arra vont le jogkövetkeztetést, miszerint a felperesnek képesítése az általa ellátott kisteljesítményű kazánfűtő munkakör besorolása szempontjából a szakirányú szakmunkáséval egyenértékű.

A munkaügyi bíróság szerint a felperes szakmunkás bizonyítvány hiányában az alperes helytálló érvelése szerint ugyan nem tekinthető szakmunkásnak, ugyanakkor az, hogy az alperes segédmunkásként, illetve betanított munkásként sorolta be és tartotta nyilván, jogszabálysértő volt.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.788/2011/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú közbenső ítéletet közbenső- és részítéletnek tekintette, és fellebbeezett részében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság szerint a munkaügyi bíróság „logikus magyarázatát adta annak, hogy a nem iskolai képzésben megszerzett oklevél a kifejezett állami akarat szerint, az adott kazánfűtői munkakörre korlátozva miért tekinthető egyenértékűnek a szakmunkás képesítéssel, és ebből miként következik a felperes szakmunkásbérre

való jogosultsága". „A felperes követelésének alapja nem az egyenlőség, hanem a (viszonylagos) egyenértékűség", melynek a másodfokú bíróság szerint a bérezésben is meg kell mutatkoznia, mivel a perbeli időszakban végig a jogszabály által megkövetelt, szükséges és elégséges szakmai tudással és felelősséggel dolgozott a felperes, ami őt a segédmunkás, illetve betanított munkás kategóriájába fűlé emelte.

A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak „megváltoztatásával" felperes keresetének elutasítását kérte.

Az alperes mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok megsértették a munkavállalók ágazatközi besorolási rendszeréről szóló 6/1992.(VI.27.) MüM rendelet (továbbiakban MüM rendelet) mellékletének „E" jelű része szerinti „szakmunkás" kogens fogalom meghatározást. Amennyiben ugyanis - szakmunkás bizonyítvány hiányában - a felperes nem volt szakmunkásnak tekinthető, úgy a kollektív szerződéses rendelkezéseken alapuló bérkategória besorolása sem lehetett téves, mivel szakmunkásként nem volt besorolható, ezért az ezt megelőző, a betanított munkásokra vonatkozó bérkategóriák egyikébe lehetett besorolni.

Az alperes szerint sem az 1989-es, sem a 2006-os továbbképző tanfolyamon megszerzett felperesi képesítés nem tekinthető szakmunkás képesítésnek, de még csak középfokú szakképesítésnek sem, a felperes alapfokú szakképesítéssel rendelkezett a kisteljesítményű kazánok kezelésére.

Az alperes sérelmezte, hogy a munkaügyi bíróság jogszabályi felhatalmazás nélkül, analógia útján egyéb jogszabályi rendelkezésekből vezette le, hogy álláspontja szerint miért tekinthető a felperes szakmunkásnak, míg a másodfokú bíróság meg sem indokolta, hogy mely jogszabályi rendelkezésre alapítva állapította meg a „viszonylagos egyenértékűség"-et.

Az alperes hivatkozása szerint, ha az eljáró bíróságoknak valamely kérdés eldöntéséhez jogszabályi definíció áll rendelkezésükre - márpedig a 6/1992.(VI.27.) MüM rendelet melléklete E részének szakmunkás besorolásra vonatkozó meghatározása egyértelmű -, nincs lehetőség arra, hogy különböző időben hatályba lépett jogszabályok logikai láncolatát vizsgálják. Így nem lehet egybemosni és nem lehet egyenértékűnek tekinteni az alapfokú tanfolyami szakképesítést és a hároméves iskolarendszerű oktatásban szerzhető szakmunkás bizonyítvánnyal igazolt szakképesítést. Ebből következően az alapfokú szakképesítéssel rendelkező munkavállalót nem lehet szakmunkás végzettséggel rendelkező munkavállalónak, szakmunkásnak minősíteni. Erre ugyanis csak jogszabályi rendelkezés, felhatalmazás alapján lenne lehetőség, márpedig az

ügyben vizsgált számos, képzésre, szakképzésre vonatkozó jogszabály egyike sem „tesz egyenlőségjelet” e két képesítés közé.

Az alperes annak kiemelésével, hogy a felperes betanított munkásként került besorolásra, vitatta azt az ítéleti megállapítást is, mely szerint a felperest nem lehetett segéd vagy betanított munkásnak minősíteni. A hivatkozott hatályos MüM rendelet melléklete E része ugyanis a fizikai foglalkozású alkalmazottakat három kategóriába (segédmunkás, betanított munkás, szakmunkás) sorolja. Minthogy a felperest nem lehetett szakmunkásnak minősíteni, a betanított munkásként történt besorolása jogszerű volt, és a kollektív szerződés rendelkezéseinek is megfelelt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a GKM rendeletben előírt szakképzettsége államilag elismert szakképzettség, amelyet megerősítenek az OKJ-ról kiadott OM rendeletek. A szakképesítése OKJ azonosító számából következően megállapítható, hogy a kisteljesítményű kazánfűtői szakképesítés középszintű - figyelembe véve az előfeltételeket, így pl. az alapfokú iskolai végzettséget, - értelemszerűen középfokú szakképesítést jelent. A munkakörére vonatkozó GKM rendelet „az adott szakmában szakmunkás-képesítést igénylő munkakör” fogalmát határozza meg, ezért megalapozott az eljáró bíróságok minősítése a szakképzettsége szakmunkásokéval egyenértékűként meghatározásáról.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A nem vitatott jogerős ítéleti tényállás szerint a felperes 1989-ben kisteljesítményű kazánfűtői tanfolyamot, 2006-ban továbbképző tanfolyamot végzett, és ezzel kisteljesítményű kazánfűtői szakmai képesítést szerzett, amellyel az alperesnél kazánfűtői munkakört töltött be.

A felperes keresete alapján abban kellett állást foglalni, hogy ezzel a szakmai képesítéssel a munkavállalók ágazatköri besorolási rendszeréről rendelkező 6/1992.(VI.27.) MüM rendelet (MüM rendelet) 2. § (1) bekezdés b) pontja és a rendelet mellékletének E jelű táblázata alkalmazásával készült alperesi kollektív szerződés felperest érintő besorolási előírásai értelmében a felperes a perbeli időben (2003-2009) szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezőnek minősült-e, azaz szakmai képesítése ezzel egyenrangúnak elismerhető-e a vonatkozó jogszabályok egybevetésével. Erre egymagában nem ad választ az a körülmény, hogy a felperes a földgázellátásban műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képesítésről és gyakorlatról szóló 12/2004.(II.13.) GKM rendelet (GKM rendelet) által a munkakörére előírt szakmai képesítéssel rendelkezett.

A hivatkozott MüM rendelet meghozatalakor hatályban volt, az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény 82. §-a szerint szakmunkás bizonyítványnak a szakmunkásképző iskolában tanulói jogviszonyban, három évfolyam sikeres elvégzése és az előírt szakmai gyakorlat teljesítése után letett szakmai vizsga meglétét igazoló bizonyítvány minősült. Eszerint szakmunkás bizonyítvány iskola rendszerű nevelési-oktatási intézményben végzett tanulmányok sikeres elvégzése alapján volt szerezhető. A szakmunkásképzésnek ez a jellege a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény hatálybalépésével sem változott, és ezt a minősítést az Országos Képzési Jegyzékről (OKJ.) szóló 37/2003.(XII.27.) OM rendelet, majd az annak helyébe lépő 1/2006.(II.17.) OM rendelet sem változtatta meg. E jogszabályok fogalmi rendszerének egybevetésével megállapítható, hogy különbséget kell tenni iskolarendszerű oktatásban - szakmunkásképző, szakképző oktatási intézményben - megszerezhető szakmunkás bizonyítvány, mint iskolai végzettséget tanúsító bizonyítvány, valamint iskolarendszeren kívüli szakképzés (tanfolyami képzés) keretében, jogszabályban meghatározott, illetve hatóság által szabályozott tartalmú és célú képzés között, amelynek eredményeként hatóság által meghatározott tevékenység folytatására feljogosító irat (igazolás, oklevél stb.) kiadására kerül sor.

A szakképesítéshez kötött munkakörök - az adott munkakörre vonatkozó jogszabály szerint - más-más fokú, illetve szintű szakképesítéssel tölthetők be, így a jogszabály előírhatja, hogy csak felsőfokú szakképesítéssel vagy legalább középfokú szakképesítéssel kell rendelkezni az adott munkakör betöltőjének, de elegendő lehet alacsony fokú szakképesítés is. Az iskolai végzettség, illetve szakképzettség fokának meghatározása a felsőoktatásról, a közoktatásról, illetve a szakképzésről szóló törvényeken alapul, amely nem azonos az 1/2006.(II.17.) OM rendeletben szabályozott Országos Képzési Jegyzék által használt szakképesítési szintekre vonatkozó megkülönböztetéssel.

A felperes munkakörére vonatkozó GKM rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a rendelet mellékletében meghatározott műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakört csak az abban megjelölt szakmai képesítéssel (szakképzettséggel) és gyakorlattal rendelkező személy töltheti be. A rendelet mellékletének 27., illetve 12. pontja a kazánkezelő, kisteljesítményű kazánfűtő munkakörhöz szükséges végzettségként az OKJ szerinti szakképesítést írja elő, amelyet a GKM rendelet 4. § c) pontja alacsony fokú szakképesítésnek minősít.

A kifejtettekből következően a felperes munkaköre betöltéséhez az OKJ szerinti alacsony fokú szakirányú szakképesítés volt előírva, amely nem iskolarendszerű képzésben szerezhető.

A felperes a szakmai képesítését néhány hónapos tanfolyami képzésben szerezte, szakképzettsége államilag elismert, az OKJ-ben szakmai képesítésként az adott munkakör betöltéséhez előírt képesítés, de nem minősül iskolarendszerű oktatásban, szakmunkásképzőben illetve szakiskolában tanulói jogviszonyban szerzett szakmunkás végzettségnek, azzal nem egyenértékű. Abból a körülményből, hogy a GKM rendelet alkalmazásában a más munkakörök tekintetében előírt szakirányú szakmunkás végzettség is alapfokúnak minősül az OKJ 3134 szintkódú szakképesítésnek megfelelő képesítés mellett, semmiképpen sem következik, hogy a felperes munkakörére előírt OKJ szakképesítés azonos minőségű lenne a szakmunkás iskolai végzettséggel (amelyet szakmunkás bizonyítvány tanúsít).

A besorolásra vonatkozó MüM rendelet és az ezen alapuló alperesi kollektív szerződés szakmunkás besorolást a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkező fizikai munkavállalókra írja elő, következésképpen a kazánfűtő munkakört betöltő, és a munkakörére előírt, nem iskolarendszerű oktatásban szerzett kisteljesítményű kazánfűtő OKJ-s szakmai képesítéssel rendelkező felperes alap nélkül igényelte a szakmunkás besorolást. Ennek nem mond ellent, hogy a besorolási szabályok a szakmunkás besorolásnál alacsonyabb betanított munkás besoroláshoz szakképezettséget nem írnak elő, mivel a szakmunkás iskolai végzettségénél alacsonyabb tanfolyami szakmai végzettséget nem is zárják ki.

Az előbbi értelmezés felel meg az Mt. 142/A. §-ban meghatározott egyenlő munkáért egyenlő bér elvének azzal, hogy jelen pernek nem képezte tárgyát a betanított munkás besorolási kategória esetleges differenciálatlansága.

Az Mt. 102. § (4) bekezdése értelmében a munkáltató köteles a munkavállaló számára a munkaviszonyra vonatkozó szabályokban, illetve a munkaszerződésben foglaltaknak megfelelően munkabért fizetni.

A felperes a munkaszerződése és a kollektív szerződés szerinti munkabérét megkapta, megállapított személyi alapbérét, besorolását pedig kizárólag csak akkor vitatta, amikor hatályba lépett a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 316/2005.(XII.25.) Korm. rendelet (R.).

Az R. 4. § (1) bekezdése a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetőleg szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított havi személyi alapbér garantált bérminimumait rögzíti a minimálbérnél magasabb mértékben. A felperes által betöltött munkakör azonban az irányadó tényállás szerint nem igényelt középfokú iskolai végzettséget, illetőleg középfokú szakképzettséget, a 2004. februártól hatályos GKM

rendelet szerint végzettsége csupán alapfokú végzettségnek minősült. Következésképpen sem a felperes munkaszerződésébe, sem munkaviszonyra vonatkozó szabályba nem ütközött a felperes részére megállapított személyi alapbér összege.

A felsorolt jogszabályok és munkaviszonyra vonatkozó szabályokhoz képest az eljáró bíróságok téves következtetést vontak le arra, hogy a felperes bérkategória-besorolása 2003. március 13-tól helytelen volt, az pedig, hogy a felperes képzettsége megfelel, vagy „viszonylag egyenértékű” a szakmunkás végzettséggel a munkaügyi bíróság által felsorolt jogszabályok logikai láncolatából, egybevetéséből nem következik.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes teljes keresetét elutasította.

Az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2012. június 27.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő